Endurnyud
Tilskipan og Forbod
mot
oheimilu Fiskerie og Kaupskap ai Islande og kringum þad.

CRISTIANSBORGAR Slote, þañ 1 April. 1776.

Kaupmannahøfn,
Þrykt af Directeuren yfer Hans Kongl. Majests. og Universitetsins Prentverki, Nicolaise Christian Høpffner.

Vier Christian sa Siøunde, af Guds Naad, Kongur til Danmerkur og Noregs, Vinda og Gauta, Hertoge i Slesvik, Holstein, Stormarn og Ditmarsken, Greife i Oldenborg og Delmenhorst. Giorum øllum kuñugt: Ad þar Vier høfum orded askynia, ad Forordningarnar af 13 Aprilis 1646, 27 Martii 1663, 5 Maji 1674, 30 Aprilis 1701, og 10 Aprilis 1702, sem og adskilianlegar adrar hingad til utgefnar allranædugastar Tilskipaner og Forbod moot oheimilu Fiskerie og Kauphøndlan under og a voru Lande Islande, sem og þarunder liggiande og þartil heyrande Eyum, eru ecke ølldunges samhliooda um þad Straff, sem lagt er vid þesshattar ooløglegt Fiskerie og Kauphøndlan, edur ad ødru leite svo greinelegar og skilmerkelegar, sem nærverande Astand utheimtar; eins og lika Raun ber a, ad sumer hvørier þar a moot hafa ecki einasta framed ooleyfelega Kauphendlan a Islande, helldur og haft þar i framme margskonar Ojøfnud, bæde med ad sigla a Innbyggiarañа Fiskebæta, og spilla þeirra Veidarfærum, og lika a añañ Hætt. Svo høfum Vier allranædugast funded fyrer gott, i stadenn fyrer ædurnefndar og adrar ad fornu her um utgengnar Tilskipaner og Forbod, sem her epter, hvad

þetta aḣrærer, skulu vera upphafdar; her med ad biooda og skipa sem eptersylger.

I.

Svo sem einum og sierhvorium, ad þeim af vorum þegnum fraateknum, sem hafa haft sierdeilis Leyfe, hefur fraa allda ødle vered hardlega bañad ad uppsigla Island, svo meiga og herepter einger adrer, hvört helldur þad eru framande Piooda edur Vorra eigen Undersaata Skip, koma i Naud Siaafar-Strøndeñe aa Islande, edur inn Landsens Fiordu, Vikur og Hafner, under Straff ad verda uppteken og confisqverud, nema þeir aññadhvört til ad utvega ser Neytsluvatn, eda vegna Storms og Ovedurs edur aññarrar tilfallande Olucku, kyññu þar til ad neydast til ad biarga sinu Life, Skipum edur Goodse, hvad þeir þo strax, sem þeir koma, eiga ad gefa skriflega til kynna, annadhvört Høndlunarennar Kaupmanne, ef nockur er aa þeim Stad, eda Vorum næst þar hia verande Syßlumanne edur ødrum Embættesmanne, uppa þad ad Skipeñ kunne tilbærelega ad takast under Umsioon; Svo og meiga þeir eigi dvelia aa þeim Stad leingur enn sem styttst møgulegt er, og ser i Lage þeir, sem koma til Landsens til ad utvega ser Vatn, eigi tefia leingur enn 24 Kluckustunder: Þeß vegna skulu þeir, sem uppaa þeña Haatt neydast til ad koma til Landsens, haga þvi svo, svo framt þeim er møgulegt, ad þeir legge til þeirra Hafna, hvar einhvör af Høndlunareñar Kaupmoñum er til Veru, og þegar þeir sigla burt, take Vitnesburd hiaa Kaupmañenum, ad þeir eige hafe dvaled leingur, eñ Naudsyn krafde. Ef þeir neydast til ad koma til Landsens aa einhvörium ødrum Stad, þaa take þeir þvilikañ Vitnesburd hiaa Vorum næsta Syßlumañe edur ødrum Embættes-Mañe, og vere aa medan under tveggia bestu Maña Umsioon, sem bua næst þeim Stad, hvar þeir leggia i Lag.

2. Og

Og þar þeir, hvørium Islands Uppsigling allranaðugast er veitt, einer og alleina hafa Heimild til allrar Høndlunar og Kaupskapar eins vel aa Sionum sem aa Landenu og underliggiande Eyum, og þar Fiskeried i Sioonum og vid Siaafar-Strondena allt i kringum Landed er þeim og Jñbyggiurunum alleina ætlad; Svo er øllum ødrum, hvørt helldur þeir eru Framande, edur þeir af Vorum egin Undersaatum, sem faa knña allranaadugast Leyfe til ad fiska under Islande, hvørt Leyfe af þeim ætid aa ad utvegast, aadur eñ þeir dyrfast meiga ad fremia þeßhaattar Fiskerie, herepter sem hingad til, hardlega bañad, svo vel ad bruka Doggerie og Fiskerie allt i kringum Siaafar-Strøndena aa Landenu, og verka þeirra Fiske-Abla, hvørt sem er aa Landenu sialfu edur þarunder liggiande Eyum og Skerium; sem og ad fremia nockurskonar Kauphøndlan vid Innbyggiarana, med hvada Nafne nefnast kañ, hvørt helldur þad er aa Landenu sialfu og underliggiande Eyum, eda aa þeß Fiørdum og Høfnum, og aa Sionum utan fyrer, med ad kaupa af Innbyggiurunum, þegar þeir eru aa Sioo ad fiska, añadhvørt þeirra Fiske-Abla edur adrar Vørur, sem og aptur aa moot ad afhenda þeim Vørur eda Peninga.

3.

Yrde þaa þviliker Heimildarlauser, hvørt þeir helldur eru Framande eda Vorer eigin Þegnar, sañfærder um, ad þeir añadhvørt bruke soddañ forboded Doggerie og Fiskerie, eda ad þeir fremie nockurskonar Kauphøndlan, og þad verdur funded i þeirra Skipa Eptersioon, hvørrar þeir privilegerudu Handlande hafa Myndugleika til at laata krefia, og hana ad fyrertaka, þegar þeim synest þørf aa vera, ad nockurt soddan Skip er utbued med Toobake, Breñeviine edur ødrum framande Varninge, so miklum, ad hañ eige kan ad aalytast ad vera

sañsynelegt Skips-Neste epter Skipshafnar Fiøllda og Reisuñar Leingd, eda slikur Varningur fiñst ad vera meire, enn med Saittmaalum kañ ad vera eda verda aakvardad, svo ad þar af med Rette kyñe ad aalyktast, ad Reidararner, med ad utbua soddan Skip, hafe aasamt ætlad ad fremia Kaupskap þarmed, þaa skal Skiped og Vørurnar epter Octroyunni upptakast og dæmast at vera forbrotnar þeim privilegerudu Handlande til Handa, þegar Skipstakañ og þaraf riisande Rettargangur med odru framvegis er af þeim kostad. Þegar soddan ber vid, skal Doomareñ i Islande strax, nær Doomurenn er affsagdur, gefa Skipherrannm til kyña, ad þad sie i siaalfs hans Vallde ad iñstefna Doomenum fyrer Admiraliteted i Vorum Konunglega Adseturs-Stad Kaupmañahøfn, og ad hañ, ef svo skedur, eige ad utvega ser Admiralitetsins Stefnu 6 Vikum epter ad hañ er komenn til aadurnefnds vors Adseturs-Stadar, og þaa maa eige soddañ uppteked Skip aa medan seliast.

4.

Ef þar aa moot siaast kyñe, ad Reidararner hefdu auñgañ Part i Kaupskapnum, af þvi, ad eigi nema faaar Mat- og adrar Vørur fiñast i soddañ Skipe, aa hvøriu Skipshofneñ eda einhvør af Skipsfoolkenu kyñe verda fundeñ i ooløglegre Kauphøndlan, svo ad hun alleina kemur Skipsfoolkenu vid, eda nockrum af þvi, þaa skulu allar þær utlenskar Vørur, sem eige kuña ad aalytast ad vera ætladar til Foolksins Matrædes og þeß og Skipsins eigiñ Brukunar, epter undangengeñe Laga Adferd og Doome, vera ølldunges forbrotnar þeim privilegerudu Handlande til Handa, og þaraf þar ad auk giallast til þeirra eins miked i Toll, Consumtion og Accisa, sem Vørurnar eru verdar til; Svo og skal Skipherrañ, fyrer ad hafa fært slikar Vørur aa oologlegañ Stad, ef hañ er iñañrikes Skipherra, liida 6 Maanada Festingar-Erfide, eins og aakvardad er i Toll-Rulluñe, eda og giallda 200 Rdla. Sekt, sem

sem i sama Maata fellur til þeirra privilegerudu Handlande, þegar þeir laata taka Skiped. Eñ sie Skipherrañ framande, aa hvørs Skipe þeße Misgiørningur fiñst, þaa skal hañ gialda i Sekt 200 Rdle., hvøriar Bætur hañ og hans underhafande Foolk aan Dvalar, eiñ fyrer alla og aller fyrer einn, skulu vera skyllduger ut ad laata. Eñ ef þeir geta eige añad hvørt strax afgreidt aadurnefnd Toll-Utlaat og Sekter, eda sett tækelega Borgun fyrer Utgialded, þaa, uppaa þad ad Skiped eige skule hindrast og taafmast til Reidarañа Skada, sem i þeßu Tilfelle aalytast ad vera saklauser, maa þad leyfast þvilikum Skipherra og hans Foolke, i sama Maata einum fyrer alla og øllum fyrer einn, ad utgefa fyrer Summuna Verxlu, stiilada uppaa Reidarana, sem þaa skulu vera skyllduger ad honorera hana, moot ad hafa Adgaang til Skipherrans og hans underhafande Foolks; hvørre Verxlu Vidkomendur i Islande skulu vera skyllduger ad veita Vidtøku, og laata ser nægia med hana, so leinge slikar Verxlur prompte verda honoreradar og utgolldnar. Eñ skyllde nockurntiima herepter svo til bera, at einhvør þviliik Verxla eige strax og rigtuglega yrde afgreidd, þaa aa Directioninn fyrer Høndlunenne ad gefa þad til Vitundar, þaa heñe þarepter skal vera leyft, hvad aahrærer optnefndar Bætur og Utlaat med fleirn, ad hallda ser til sialfra Skipaña, aa hvørium Skipherra edur Foolk kyñe fiñast i aadurnefndum Misgiørning.

5.

Ef og nockur Skipherra eda nockur af hans underhafande Foolke verdur fundenn i ad kaupslaga vid Innbyggiarana aa Islande med Islendskar Vørur, edur ef i þeirre Eptersioon, sem skedur aa einhvøriu Skipe, kyñe fiñast nockud af þeßa Lands Vørum, svo sem Fiskur, Lyse, Sockar og Vetlingar med fleyru, sem eige kann aalytast ad vera añadhvørt ablad af Skipsfoolkenu sialfu, eda af þvi flutt med heiman fraa til Brukunar aa

soddan

soddan Reisu; þa skal i allañ Máta i þvi Tilfelle, svo vel i Tillite til Varaña Forbrots og þeß Tolls, Consumtions, Accisu og Sektar, sem þarfyrer a ad svarast, sem og i Tillite til Toll-Utlataña og Sekta-Bootaña Utsvörunar i Verslum, ef eigi eru a añañ Hatt afgreiddar, adfara eins og i næstfyrerfarande 4 Art. adur er tilskipad.

6.

Skyllde þad og tilbera, ad añadhvört Vorra eiginn Þegna edur framande Skip, þegar añadhvört Höndlunarennar Krydsarar, eda adrer þar til utsender, nálgast til ad visitera þau, kasta nockru af forbodnum Vörum, sem þeir hafa iñe, hvörsu liited sem þad er, fyrer Bord, til ad dylia þar med siñ Umgang og umflya ad geta orded sañfærder um ooleyfelega Kauphöndlan, þa skulu eige einasta allar þviilikar utkastadar Vörur, ef þeim verdur ad vörum Spore nád, vera öldunges forbrotnar, og þaraf svarast Tollur, Consumtion og Accisa eins og adur er sagt; helldur skulu og þeir, sem svo verda sakfellder, þegar þeim er þviliikt löglega yferbevisad, giallda sömu 200 Rdla. Sekt, sem epter Toll-Ordinantziunne a ad utsvarast, þegar Vörur eru i Skip teknar eda affermdar a oolöglegum Stad. Þoo meiga, ef añar Betalingur eige er til, utgefast og moottakast Vexlur fyrer þeßhattar Toll-Utlat og Sekter, og þarum tilhagast eins og adur er sagt.

7.

Sömuleides skal og Iñbyggiurunum a Islande og underliggiande Eyum vera stranglegast bañad, nema i Naudsyn, bæde ad ganga um Bord a nockurt Skip, sem eige er iñlendskt, ad þeim einum fráteknum, sem þeirre allranad-

dugast

dugást privilegerudu Høndlun og Fiske=Abla tilheyra, sem og ad hafa nockra Umgeingne med þeßhattar Skipa Foolke og i nockurn Mata kaupslaga vid þad, hvort þad helldur er med ad selia þvi, hvørsu liited sem vera kynne, af sinum Abla eda Vørum til Sioos eda Lands, edur med ad kaupa nockud af þvi, hvad helst sem vera kyñe. Dyrfest nockur her a moot ad giøra, þa skal hañ, ef hañ hefur nockra Bestalling eda Umbod, eige einasta hafa þau strax forbroted, helldur og þar ad auk, þegar hañ verdur fundenn i nockurskonar Kauphøndlan, tiltalast til sañsynelegra Peninga=Sekta epter Sakareñar Asigkomulage, og þad a Greinarmuns, hvørt hann helldur sialfur kaupslagar vid adurnefnda Heimilldarlausa, eda leyfer ødrum af Landsens Innbyggiurum ad kaupslaga vid eda umgaungast þa, ellegar hañ sier i gegnum Fiingur med þvilikum Kaupskap og Umgeingne. Ef nockur af Almuganum kyñe verda funden ad ooløglegum Kaupskap, þa skal han eige einasta hafa forbroted til þeirra alleina privilegerudu Handlande allar þær innlendsku og framande Vørur, sem honum kyñe ad verda løglega yferbevisad um ad hañ hafe brukad, eda viliad bruka, til þviliikrar Kauphøndlunar, helldur og þar fyrer utan underkastast sañsynelegum Fe=Sektum epter Varaña Verde og hans Formegan. Skyllde þar a mot nockur Almuga=madur einasta verda fundenn ad þvi, ad hafa genged um Bord a heimilldarlaus Skip, eda haft nockra Umgengne med þeirra Foolke, a hañ alleina ad straffast med sañsynelegre Fe=Sekt epter Sakareunar Asigkomulage og hans Formegan; hvøriar allar Fe=Bætur, ef þær eige ødruvis kunna ad afgreidast, eiga ad afplanast med Straffe a Likamanum, epter vidkomande Yfervallds Tilsøgn.

8.

Øllum og serhvørium af Landsens Iñbyggiurum er añars hermed streingelega skipad, ad þeir eigi einasta a Tafar,

gefe næsta Sysslumañe til Vitundar allt hvad þeim kañ verda vitanlegt um ooløgelga Umgengne og Kauphøndlan vid framande, þegar hun kyñe vid ad bera, helldur og bruke alla uppþeinkianliga Astundan til ad uppgøtva hana, uppa þad þeim sakbitnu gete orded þarfyrer tiimanlega tiltalad til ad liida forskuldad Straff og Giølld. Hvors vegna Ver her med allranaadugast vilium hafa tilskipad, at eige einasta allar þær Sekter, sem Iñbyggiararner epter fyrerfarende 7da Art. kunna ad falla i, þegar þesshattar Angefning verdur bevisud, skulu skiptast jafnt a mille Angefarans og Fatækra a þeim Stad, hvar Misgiørninguren tilfellur, helldur og ad Angefarenn meige þar ad auke eiga Von a ad fa af Høndlunarennar Kassa, epter þvi sem Søkenn kann ad finnast af miklu Verde, nockurn Skeink, allt ad 50 Rdlum. Um fram allt skal þad vera uppalagt, sem þad og einnig epter Eidi og Skylldu uppaliggur, øllum Vorum Embættes og Umbods-Mønnum ad bruka alla Kostgiæfne til, ad þessare Vorre allranaadugustu Forordning verde tilbærelega epterlifad; og Sysslumønnunum ser i lage, ad þeir i øllum hertil heyrande Malum og Utrettingum, an minnstu Hiahlidrunar eda Undandrattar, sieu vid Hønd med ad giøra Løg og Rett, sem og ad veita alla adra møgulega Adstod, þa þeir þar fyrer meiga eiga Von a ad fa af Høndluneñe eige einasta sannsynelegt Kaup fyrer þeirra Reisur og Embættes-Verk, epter Asigkomulage, helldur og nockurn Skeink, þegar eitthvad vigtugt kynne i þessu af þeirra eginn Drift af þeim setiast i Verk og uppgøtvast.

9.

Og uppa þad aller og serhvørier gete þvi betur feinged ad vita þessarar Vorrar allranaadugustu Tilskipanar Bod, svo er hermed Vor allranaadugaste Vilie og Skipan, ad hun skule kunngiørast eige einasta a Løgþingenu, helldur og allsstadar

a

á Landenu á næsta Manntals-Þinge epter ad hun er innkomenn, sem og ad Almugenn skule siden árlega vera minntur á hennar Innehalld og Epterlifun. Gefed á Voru Slote CHRISTIANSBORG, i Vorum Konunglega Adseturs-Stad Kaupmannahøfn, þann 1 April. 1776.

Under Vorre Konungligre Hende og Signete.

Christian R.

Moltke. Prætorius. Erichsen.

Wormskiold.

272